

Forslag

til

Lov om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen.

Fremsat den 30. april 1965 af *handelsministeren*.

§ 1. Handelsministeren bemyndiges til inden for et beløb af 30 mill. kr. at yde garanti af statskassen for forpligtelser indgået af finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenlutninger af detailhandlende med det formål at yde bistand ved etablering, sammenlægning, ombygning og modernisering af virksomheder inden for detailhandelen. Denne bistand skal fortrinsvis tage sigte på investeringer inden for områder, hvor befolkningsudviklingen tilsiger det, eller hvor investeringen iøvrigt er af særlig betydning for detailhandelens effektivitet.

§ 2. En garanti af statskassen må ikke overstige det beløb, der i øvrigt er tilvejebragt som ansvarlig kapital for det pågældende finansieringsinstitut.

Stk. 2. Når særlige forhold måtte tale herfor, kan garantien dog ydes med et beløb på indtil 150 pct. af den i øvrigt tilvejebragte kapital.

Stk. 3. Statens garanti kan kun gøres gældende i det omfang, instituttets kapital i øvrigt ikke kan dække dets forpligtelser.

§ 3. Det er en betingelse for ydelse af statsgaranti, at finansieringsinstituttets vedtægter er godkendt af handelsministeren.

Stk. 2. Så længe en statsgaranti er i kraft, skal et finansieringsinstitut underkaste sig det regnskabsmæssige tilsyn, som måtte blive fastsat af handelsministeren.

§ 4. Der nedsættes et tilsynsråd på 3 medlemmer med den opgave at afgive indstilling om ydelse af statsgaranti og at rådgive handelsministeren i spørgsmål om finansieringsinstitutternes virksomhed.

Stk. 2. Rådets formand og dets 2 andre medlemmer beskikkes af handelsministeren for 3 år ad gangen. Medlemmerne skal have henholdsvis økonomisk, administrativ og bankmæssig indsigt.

Stk. 3. Handelsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

§ 5. Garantier skal nedbringes med $\frac{1}{10}$ årlig, første gang den 1. april 1975.

Stk. 2. Der kan ikke bevilges garantier efter udløbet af finansåret 1974-75.

§ 6. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

I betænkning I afgivet af handelsministeriets næringslovkommission i 1964 foreslås det, at én-butik-systemet principielt bevares indtil 1. januar 1970, hvorefter det bortfalder. Fra den private detailhandels side har man fremhævet betydningen af, at der gives de erhvervsdrivende, der i særlig grad får deres konkurrencevilkår ændret, en rimelig tid til at indrette deres forretningsmæssige dispositioner på den tilstand, der vil indtræde, når én-butik-systemet falder bort. Der henvises i denne forbindelse også til, at mulighederne for udvidelse og modernisering af detailhandelens distributionsapparat i en årrække har været begrænset på grund af byggerestriktioner. Repræsentanter for Butikshandelens Fællesråd, Provinshandelskammeret og Industrirådet har i kommissionen henledt opmærksomheden på, at de eksisterende finansieringsmuligheder ved nyetablering samt ombygning og modernisering af bestående virksomheder ikke på rimelig måde synes at kunne tilgodese behovet, og vil derfor lægge vægt på, at disse søges forbedret. Det foreslås derfor, at der med henblik herpå gennemføres foranstaltninger, som under passende former — som hjælp til selvhjælp — kan støtte de bestræbelser, der af detailhandelsorganisationer udfoldes med henblik på at tilvejebringe finansieringsmuligheder til modernisering af detailhandelen. En sådan støtte vil efter de nævnte organisationers opfattelse eventuelt kunne ske i form af en statslig garantiordning i tilknytning til de af detailhandelen oprettede finansieringsinstitutter, som kan oprettholdes også efter overgangsperiodens udløb den 1. januar 1970.

Handelsministeriet kan tilslutte sig de af organisationerne anførte synspunkter, og lovforslaget tilsigter således at skabe forøgede finansieringsmuligheder for løsning af påtrængende produktivetsproblemer inden for detailhandelen, navnlig inden for områder, hvor konkurrenceforholdene berøres af den foreslåede ændring i næringslovens § 26 om én-butik-systemets bortfald. Dette formål foreslås tilgodeset derved, at handelsministeren bemyndiges til inden for et beløb af 30 mill. kr. at yde garanti af statskassen for forpligtelser indgået af finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger af detailhandlende med det formål at yde bistand ved etablering, sammenlægning, ombygning og modernisering af virksomheder inden for detailhandelen.

Til lovforslagets enkelte paragraffer skal i øvrigt knyttes følgende bemærkninger:

Til § 1.

Den virksomhed, hvortil der vil kunne ydes et finansieringsinstitut garanti af statskassen, foreslås begrænset til ydelse af bistand ved etablering, sammenlægning, ombygning og modernisering af virksomheder inden for detailhandelen. I forbindelse hermed vil der også kunne ydes bistand til virksomhedernes forsyning med en i forhold til den forventede, eventuelt større omsætning passende driftskapital til opbygning af varelagre og ydelse af sædvanlig kundekredit. Den af finansieringsinstitutterne udøvede virksomhed vil hovedsagelig bestå i ydelse af sikkerhed for lån, der i øvrigt optages på sædvanlige vilkår i pengeinstitutterne. Til varetagelse af deres formål vil institutterne dog også kunne yde bistand under andre former som f. eks. ved indgåelse af lejekontrakter med boligselskaber og andre udlejere, ved kaution i lejemål vedrørende større butiksenheder, ved ydelse af garantier over for bygherrer i forbindelse med opførelse af forretningsejendomme, ved tegning af aktiekapital i selskaber, der oprettes til overtagelse af disse lejemål, samt ved tegning af aktiekapital i selskaber, der oprettes til opførelse af forretningsejendomme.

Et lån ydet med garanti fra et finansieringsinstitut til de anførte formål bør kunne forblive indestående i virksomheden i tilfælde af ejerskifte. Derimod vil der ikke kunne ydes statsgaranti til den del af et instituts virksomhed, der vedrører ydelse af bistand ved overtagelse af en virksomhed, idet det ikke med lovforslaget er tilsigtet at bidrage til finansiering af generationsskifte eller anden virksomhedsoverdragelse. Såfremt et finansieringsinstitut ønsker at yde bistand uden for det af lovforslaget omfattede område, må der inden for instituttet gennemføres en opdeling, således at den pågældende del af virksomheden henlægges til en særlig afdeling med selvstændigt regnskab og ansvarsgrundlag.

Der er i de seneste år inden for forskellige erhvervsområder oprettet 6 finansieringsinstitutter. Ifølge lovforslaget vil der kunne ydes statsgaranti såvel til allerede eksisterende finansieringsinstitutter som til institutter, der oprettes efter lovens ikrafttræden.

Formålet såvel med de eksisterende som fremtidige institutter vil være at medvirke til fremskaffelse af supplerende kapital i tilfælde, hvor ansøgeren ikke selv råder over de tilstrækkelige midler eller er i stand til at stille den sikkerhed, der normalt vil blive krævet for optagelse af et banklån. Institutterne vil derfor ikke i deres virksomhed

F. t. l. om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen.

kunne være bundet af de sædvanlige bankmæssige krav om sikkerhed, men må træffe afgørelse efter en samlet vurdering af ansøgernes økonomiske, personlige og faglige kvalifikationer og en analyse af forretningens og kvarterets muligheder. Dette forudsætter, at de til instituttet indsendte andragender er grundigt udarbejdede og ledsaget af butiksploner, omsætningsanalyser, driftsbudgetter, finansieringsplaner m. v.

Da institutternes virksomhed vil bestå i ydelse af sikkerhed for lån, for hvilke låntagerne ikke selv vil kunne yde fuldstændig reel sikkerhed, og som følgelig vil være forbundet med en vis tabsrisiko for instituttet, må der ved afgørelsen af, om der vil kunne ydes en statsgaranti, blive lagt vægt på, at der til instituttet er knyttet en passende administration, der tilsikrer en forsvarlig sagkyndig sagsbehandling. Det bør således normalt være et vilkår for ydelse af en statsgaranti, at instituttet har en sådan størrelse, at det er i stand til at oprette et sekretariat med fast ansat medhjælp med den nødvendige teknisk-økonomiske sagkundskab til vurdering af den enkelte låntagers projekt. For at opnå en statsgaranti må det normalt være et vilkår, at instituttets egenkapital mindst udgør 500.000 kr.

Der bør kun kunne ydes statsgaranti til finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger af detailhandlende, fortrinsvis erhvervsorganisationer, der har til formål mere generelt at varetage en branches erhvervs-mæssige interesser, og garantiene vil blive søgt fordelt på rimelig måde mellem de forskellige områder af detailomsætningen.

For at tilsikre en sagkyndig administration og en vis ensartethed tilsigtes der kun ydet statsgaranti til et begrænset antal finansieringsinstitutter inden for hvert erhvervsområde. Mindre brancheorganisationer, der ikke vil være i stand til selvstændigt at tilvejebringe et tilstrækkeligt kapitalgrundlag og det fornødne administrationsapparat, vil blive opfordret til at indlede et samarbejde med en hovedorganisation inden for detailhandelen, hvortil de har en naturlig tilknytning, og som vil kunne forestå og koordinere administrationen af de pågældende organisationers investeringsbestrebelse.

Et finansieringsinstituts adgang til at påtage sig forpligtelser vil normalt efter aftale med de private pengeinstitutter være begrænset i forhold til instituttets egenkapital. For de eksisterende institutters vedkommende er begrænsningen fastsat fra 4 til 10 gange egenkapitalen.

Til § 2.

Da den med lovforslaget tilsigtede finansierings-

bistand som foreslået af de forannævnte erhvervsorganisationer ønskes ydet ud fra princippet hjælp til selvhjælp, kan statsgarantien normalt ikke overstige det beløb, der i øvrigt er tilvejebragt som ansvarlig kapital for det pågældende finansieringsinstitut. Som ansvarlig kapital vil kunne anses såvel indbetalt som ikke indbetalt garantikapital og oparbejdede reserver.

Når særlige forhold måtte tale herfor, kan garantien dog ydes med et beløb på indtil 150 pct. af den i øvrigt tilvejebragte kapital. Forudsætningen herfor må være, at det pågældende institut har virket en vis passende tid og i reglen ikke under 3 år, og at det under hensyn til de om instituttets drift foreliggende oplysninger er således indarbejdet, at det kan anses for forsvarligt at forhøje garantien.

Afgørende for garantiens udmåling er instituttets dokumenterede, i øvrigt tilvejebragte egenkapital ved garantiens ydelse. Såfremt egenkapitalen senere forøges f. eks. ved nye kapitalindskud eller ved oparbejdelse af reserver, vil en tidligere ydet garanti eventuelt kunne forhøjes.

Da det tilsigtes at undgå statslig medvirken i institutternes administration, har man fundet det hensigtsmæssigt, at garantien ydes i form af en art „tabskaution“, således at statens garanti kun kan gøres gældende i det omfang, instituttets kapital i øvrigt ikke kan dække dets forpligtelser.

Til § 3.

De hidtil oprettede finansieringsinstitutter er organiseret som selvejende institutioner, men også andre organisationsformer som f. eks. aktieselskaber vil kunne godkendes. Der vil i øvrigt ved handelsministeriets godkendelse af institutternes vedtægter blive tilstræbt et vist fællespræg.

Uden handelsministeriets samtykke bør et instituts egenkapital ikke helt eller delvis kunne udbetales til indskyderne eller andre, ligesom den ikke indbetalte garantikapital ikke vil kunne frigives uden forholds-mæssig nedsættelse af statsgarantien. Instituttets overskud må ikke uden handelsministeriets samtykke kunne anvendes til andre formål end til dækning af tidligere underskud og henlæggelse til reservefonds.

I tilfælde af instituttets ophør må et eventuelt likvidationsprovenu ikke uden handelsministeriets samtykke kunne anvendes til andre formål end til fremme af almene brancheformål som f. eks. uddannelses- eller produktivitetsforanstaltninger.

Statens garanti indestår principielt uopsigeligt i garantiens løbetid, således at tab af en del af et instituts egenkapital normalt ikke vil medføre

nedsættelse af garantien. Såfremt en væsentlig del af et instituts i øvrigt tilvejebragte kapital går tabt, vil handelsministeriet have adgang til efter indstilling fra det i forslaget § 4 omhandlede tilsynsråd at nedsætte garantien med virkning for instituttets fremtidige engagementer og at foreskrive begrænsninger og nærmere vilkår for instituttets fremtidige virksomhed.

Det bør være en forudsætning for ydelsen af statsgaranti til et finansieringsinstitut, at instituttet kan yde bistand til virksomheder, som har en naturlig tilknytning til vedkommende instituts virksomhedsområde.

Det vil blive gjort til vilkår for ydelse af statsgaranti, at finansieringsinstitutternes regnskaber, revideret af en af handelsministeriet dertil udpeget statsautoriseret revisor, der kan være den af selskabet antagne revisor, årligt indsendes til ministeriet tilligemed revisors dertil knyttede bemærkninger.

Til § 4.

Der foreslås nedsat et tilsynsråd på 3 medlemmer

med henholdsvis økonomisk, administrativ og bankmæssig indsigt.

Det foreslåede tilsynsråd har til opgave at afgive indstilling til handelsministeren om ydelse af garanti, herunder forhøjelse af tidligere ydede garantier. Tilsynsrådet yder endvidere bl. a. på grundlag af det fra finansieringsinstitutterne modtagne regnskabsmateriale rådgivning i spørgsmål om institutternes forhold og afgiver indstilling om fastsættelse af eventuelle begrænsninger og nærmere vilkår for institutternes fremtidige virksomhed.

Til § 5.

For at give finansieringsinstitutterne rimelig tid til at oparbejde en passende egenkapital, der kan danne grundlag for institutternes fremtidige virksomhed, foreslås det, at garantierne nedbringes med $\frac{1}{10}$ årlig, første gang den 1. april 1975.

Det foreslås endvidere, at adgangen til at bevilge garantier udløber med finansåret 1974-75, således at statens garantiforpligtelser vil være fuldt afviklet med udgangen af finansåret 1984-85.